

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI HÍRDA:
Rózsator, Kardos-ház, 16. sz. alatt.
Ide intézendő a lap szerkesztéséhez minden közlemény. Kéziratok levelek vissza nem adtnak. Bérmentetlen levelek csak ismert közlőtől fogadtatnak el.

ELŐFIZETESI ÁR:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 Ft. — Félévre 5 Ft. — Negyedévre 2 Ft 50 kr. — Egy hónap 1 Ft.
HIRDETESI DÍJ:
Az első sorra 100 szavattal 5 kr. — Helyesírói naponta hirdetésért 20 kr. — Nyilatkozó 4 sorra 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:
Rózsator, Kardos-ház, 16. szám.
Ide küldendők az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és a hirdetések. Hirdetések felvételére helyben Zichermann H. közvetítési irodájában is.

A magyarosodás kérdése.

Budapest, július 20.

Adjuk most a második cikket, mely így szól:

— A német Schulverein magyarországi provokáló fellépése folytán, melylyel a hazai németiséget akarta a német politikai terjeszkedés eszközévé megtenni, most meglehetősen széles körű discussio foly azon kérdés felett, hogy nem lenne-e észszerű nekünk magyaroknak is egy körül-belül hasonló módon szervezett társadalmi szövetelekkel, egy magyar iskola-egylet megalapításával lépni föl, fenyegetett nemzeti érdekeinknek iskolában és társadalomban leendő megvédésére?

Ujabb tápot nyert a discussio egy romániai ellenzéki közlönynek azon indítványa által, hogy Romániának egy román iskola-egyletet kellene alapítani, a magyar zsarnokság alatt nyögő románok nemzeti érdekeinek megmentésére.

A lapok, melyek egy magyar iskola-egyletnek alapítása mellett buzgólkodnak, úgy okoskodnak, hogy ha van már német iskola-egylet a magyarországi németiség hazafiságának megmértelvezésére, ha készülöben van egy ily szervezet a magyarországi románságnak túlnak leendő elidegenítésé czéljából: akkor itt az idő s egyik fő kötelességünk, hogy ez idegen az ellenséges akarók ellensúlyozására a magyar társadalom kiváló elemei is szövetekezzenek.

S a discussioznak ez ügy szellőztetésének már eredménye is van. Az első, hogy úgy mondjuk helyi iskola-egylet már Budapesten meg is alakult. Szervezete egyszerű. Pénzalap gyűjtetik a tagok évi díjaiból, adományából, s e pénzalapból jutalomdíjak tűzettek ki a fővárosi, kivált budai iskolák azon idegen anyanyelvű ifjai számára, kik a magyar nyelv megtanulásában a legjobb előmenetelt tették.

Kétségtelen, hogy az ily egyletek minél nagyobb számmal való alakítását a magyar nemzeti szempont kívánatosnak és szükségesnek tünteti fel. S ha az alakult s alakulandó ily nemzeti egyletek nem tüntetnek fel más nemzetiségek ellenében aggressio tendenciát, akkor nem tehet azok alakításá-

sa ellen kifogást már a politikai eszélyesség sem.

Nekünk pedig sok nyelvű és sok nemzetiségű hazánkban a politikai eszélyesség szempontjait nem szabad figyelmen kívül hagynunk. S a politikai eszély azt a helyes tanácsot adja, hogy ha társadalmi uton szövetekezést hoztunk létre iskola-ügyünk emelésére, e szövetekezésnek ne adjunk oly szervezetet, mely más nemzetiségek féltékenységét s ellenérőitől felkelteni ürügyül szolgálhasson.

S ép azért, bár a nem magyar anyanyelvű ifjak magyar nyelvbeli előmenetelét sarkantyuzó ösztöndíjak gyűjtését s kitűzését igen hasznos s nemzeti szempontból dicsegetes vállalkozásnak tartjuk, de az alakult s alakulandó egyleteknek nem szabad e ponton megállni; mert ezt egyedüli czélul kitűzve ellenségeink által erőszakos magyarosításnak kitérítetnek ki, s az mondatnék hogy nemcsak a magyar állambatalom szolgálja az iskolaügy politikájában első sorban a magyar nemzeti eszmét, mely államhatalom ellen idegen befolyás alkalmazásán nem igen érvényesíthető — hanem a magyar társadalom is minden eszközét az idegen nemzetiségek magyarosítására fordítja, s e társadalmi működés ellen már latható lehet vetni nem magyar nemzetiségek közt fölszítandó magyar ellenes társadalmi működést is.

A magyar iskolapártoló egyleteknek működésük elé igen szép tér nyílik a magyarországi iskolaügy fokozatos javításában és emelésében. Az idegen ajku nemzetiségek megmagyarosítását praktikus czélul kitűzni nem lehet. A magyar iskola-egylet első sorban elégedjék meg a Magyarország gyámoltatásával iskolai tekintetben — más nemzetiségekkel szemben pedig foglaljon el várakozó állást vagy csak úgy segítse, támogassa ha ezek fordulnak hozzá, de ne tolja fel magát senkinek. Különböző is jó lesz ha egyszer tisztába jövünk azzal, mi érte el magyarosodási tekintetben s mi nem. E tekintetben igen érdekes a mit Grünwald Béla Zólyomgye volt híres alispánja, jelenleg országgyűlési képviselő mond, a felföldi viszonyokról, mint azoknak egyik legalaposabb ismerője: »S a tájékozatlanság kiterjed a legföbbrre is, arra is, hogy mi a magyarság érdeke a felvidéken. Sokak előtt még a felvidék szláv

lakosságának magyarosítása lebeg legföbbr czélként. Erről azonban le kell mondanunk, mert a felvidék szláv lakosságának tömeges magyarosítása lehetetlen. Nem az a veszély ránk nézve, hogy a felvidék lakossága nem beszél magyarul hanem azt ha magyarul nem érzi. A magyarság érdeke a felvidéken nem a nép tömegének magyarosítása, hanem hagyományos politikai érzelmeink, mely ma még a magyar hazához való ragaszkodás, fentartása és megerősítése s minden oly tényezők befolyásától megóvása, melyek mesterséges eszközökkel igyekeznek benne a ragaszkodást megingatni, a felvidék szláv lakossága velünk érzi magát érdekességében s ne az oroszral, a mi határaink hű öre legren, s ne ellenségeink szövetségese.

S nemcsak a felföldön, de minden nemzetiségeink közt is e hazafias érületnek hű ápolója terjesztetése csak az iskola lehet. — Azért a magyar iskola-egyletek a föntebb jelzett irányban a magyar nemzeti névnek igen nagy szolgálatakat tehetnek a nélkül, hogy az erőszakos magyarosítás eszközéül tűnjenek föl a féltékenyek vagy ellenségek előtt.

— Ő felsége tegnap Ischlből Bécsbe visszaérkezett.

Az egyiptomi ügy.

A legújabb hírek szerint alig lehet többé hinni, hogy Anglia ottan megálljon, a hova Egyiptomban már eddig jutott. A khevive angol védelemben van, egyiptomiak és angolok pedig fegyveresen, gyűlölettel tele és már is véres összecsapások után olyan szorosán állanak egymás mellett, hogy a legkisebb véletlen is megadhatja az okot a további, még nagyobb mérvű verekzésre. De az angol haderőnek teljes folyamatosan levő mozgósítása különben is kizár minden további illúsiót. Az angolok a kheviveknek ily viszonyok közt már könnyen megnyerhető belegyezésében és magukban az eseményekben mindenre megkerithetik maguknak a jogosságot, vagy a miútt Dike mondja, a »legitimitás« azon külső színt, melylyel beerni elég szerénynek.

Ha a szultán nem siet elfogadni azon jóakaró tanácsokat, melyek hetek óta oda irányultak, hogy az egyiptomi ügyeket és Egyiptomot maga vegye kezébe: nagy kérdés, vajjon nem lesz-e késő arra, hogy az angol intervenció mellett érvényesíteni tudja a magáét is. Arról, hogy egyedül ő intervenciójon ahogy a dokok ma állanak, alig lehet többé szó. Ma már úgy látszik, valamenyi hatalom többé-ke-

vésbé megbarátkozott, vagy legalább megnyugodott abban a gondolatban, hogy a szultán vonakodása után Anglia, mely egyáltalán nem mutatkozik vonakodó természetűnek, legyen a status quo ante helyreállítója. A garantiát az ellen, hogy Anglia nem fog valami egyebet helyreállítani, mint a status quo antet, abban vélik feltalálhatni, hogy az egyiptomi kérdés európai természete iránt a többi cabinet közt nagyobb az egyetértés mint valaha, és hogy e részben legújabbán éppen Franciaország és Németország közt nevezetes közeledés történt.

Es a helyzet valóban olyan, hogy Franciaország, legalább pour le moment, megtekinthetik Németország iránti érzelmeiről is. Olaszországon kívül Franciaországra nézve volna a legnagyobb csapás, ha a Földközi tenger megszünnék nyílt tenger lenni. Ha pedig Anglia Gibraltar, Malta és Cyprus után például Alexandriát is elfoglalva tartaná, akkor a Földközi tenger nem nyílt tenger többé, hanem angol tó.

A szépirodalom és a vidéki kaszinók.*)

Egy vidéki kaszinó katalógusa akadt a kezembe. Címe: »A szabadkai nemzeti kaszinó könyvtárának (e helyett: könyveinek) jegyzéke.« Gondoltam, megkritizálom egy kicsit. Már olyan sok könyvet bíráltam életemben, hogy változatosság kedvéért egyszer kedvem támadhat egy könyvgyűjteménybe belekötöni. Ez legalább eredeti dolog lesz, olyan, a melyről Sainte-Beuve nem álmodott, a melylyel Taine-t megelőzőm. Különböznek ezeknek a francia uraknak aligha volt valaha szükségük a »műtészeti« e nemének gyakorlására. Náluk, úgy tudom, a honi szépirodalom élénk pártolásnak örvend magánosok és társaskörök részéről egyaránt. Franciaországban, úgy vagyok informálva, minden valamirevaló klubnak gazdag könyvtára van a belletristák műveiből. Ott, a mint írják, a vidéki kaszinók becsületbeli kötelességüknek tartják, hogy tagjaik számára minden újabb terméket a nemzeti irodalomnak megszerezze. Hugo Victorinak, úgy hallottam, nem lehet panasz honfitársai közönye ellen s az agg költő nagyon meg lehet elégedve ama lelkesüléssel, a melylyel a közönség egy-egy újabb művet fogadja.

Mi nálunk, fájdalom, nem áll ilyen kedvezően a szépirodalom ügye. Sem a vagyonosabb polgárság, sem a társas egyletek nem pártolják azt olyan arányokban, hogy annak egyre növekedő termelése egyértelmű lehetne annak a virágzásával is. Az igazat megvallva, e tekintetben majdnem rosszabbul állunk, mint a negyvenes években, a mikor a honi litteraturát a közönség hazafiságából pártolta. Most,

*) A »Pesti Napló« tárczájából vesszük át e fontos cikket, melyet különösen is ajánlunk helybeli olvasó egyletünk figyelmébe.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A művészpár.

Irtá: Alphonse Daudet.

Hogy is ne szeretnék volna egymásba! Mindaketten oly szépek, oly hűresek voltak, mindaketten ugyanegy színházban enekeltek, mindaketten minden este ugyanegy erzelmet, mindacsollak. Nem lehet büntetlenül játszani a tüzzel. Nem lehet huszszor egy hónapban, olvadékon hangon, fuvolakiséret mellett mondani: »szeretlek«, a nélkül, hogy a szó valóságga ne váljék. Az egyforma művészi törekvésben megtalálták egymást, a meghatározó szerelmi dalok, a fényes öltözékek megvesztették őket — s így szerettek egymásba, a festett világ szemelattára. A szerelmen nyitott ablakon osont be mindkettőnek a szivebe, mikor mint Lohengrin és Elza az ablaknál álltak. A szerelmen hozták ferközött a Capulet ház erkélyének oszlopai között, mikor mint Romeo és Julia az első reggeli-napsugárnál enekeltek:

»A csalogány volt és nem a pacsirta.«
Éz az érzelme fedte be őket szende varázsával, mikor holdfényes éjelen, mint Faust és Margit szomoruan egymás mellett ültek, félig elboritva jászintól és viruló rózsáktól.
Nemsokára egész Páris tudta szerelmüket s természetesen, nagyon érdeklődött irántuk; s a sasionban éppen valami új opera került színre. Kétszeres érdeklődéssel figyelték a két csillag játékára és enekére, melyek egyforma fényvel és ragyogással váltak diszére a nagy Opera egének. Vegre, mikor egy este a tet-

szés rendkívül mérvet öltött, szinte orkán-szerűvé vált, s a függönyt többször kellett felhuzni, mint máskor, Romeo és Juliája közt, ki kaméliakkal hintett fehér atlasz ruhájában bájosan nézett ki, nyilatkozásra került a dolog. Mintha tulvilági hev fogta volna el a két művészt, mintha ellenállhatlan hatalom sarkalta volna őket. Szerelmüket, melyben ez este olyan valaminek kellett lenni, mit azelőtt nem érezték, a kettős, köcsönös diadal teljes kitörésre bírta. A kezek találkoztak, s míg a nézőtérrel az örömrivalgás fölhangzott, a színpadon forró szerelmi vallomások váltottak. A két csillag találkozott pályáján, hogy azután egy közös pályafutásra egyesüljenek.

Az esküvő után egy ideig nem léptek föl; csak az első gyönyörmámor szétfoslása után enekeltek ismét, újra mint Romeo és Julia. E naptól kezdve különös változás volt észlelhető. Azelőtt a férfi volt a tekintélyesebb, becsultabb rész. Idősebb, tapasztaltabb volt, ismerte közönséget minden gyengeivel együtt s azért nagyon jól tudta, hogy mint kell vele bánni, azt lehet mondani, hogy szinte beleegye a földszintbe és a páholyokba. Hozzá képest a másik rész csak tehetséges tanítvány volt, kinek eleve hódoltak azon föltevésben, hogy genialis tehetsége később pompában ki fog fejleni. Hangja még érdes, kemény volt néha, nélkülözötte a teljes csiszoltságot, a teljes kerekdedséget, valaminthogy vállalai sem voltak még oly kerekdedek, mint a hogy kívánatos lett volna.

Visszatérvén menyegzője után a színpadhoz, egyik régi szerepében, tömött. mind a mellett lágy, pompás hangja már az első hangjegyeknél elbájoalta a közönséget. A hangvétele oly biztos volt, mint még soha, s tiszta, mint

a harang. A tetszés moraja suhant végig a termen. A csodálkozás általános volt, — s az egész estén keresztül a közönség főfigyelmé ő benne összpontosult, a tetszés orszárlánsze neki jutott.

A szép asszonynak ez volt elete legszebb n. pja. Oly boldognak érezte magát; kimondhatatlanul boldognak; szeretett volna ujjongni örömeiben; megkönyebbülten lélekezett föl, — hiszen elerte azt, a miről egykor annyit álmodozott. Férjének persze majdnem kijutott, szinte elfeledkeztek róla; s a mint a tulságos erős fény mely arnyekot idéz elő, mellözve érezte magát, azt hitte, hogy úgy tekintik, mint a legtölső koristát, s ez nagyon elkomorította. Arra persze nem gondolt, hogy az enekesnek szenvedélyes, izzó játéknak, pompás enekének egyedüli tárgya ő volt, hogy az a bensőség és hő, mely a közönséget annyira föllekesítette, egyedül az ő szerelméből vette eredetét, hogy egyedül ő lobbantotta langra a nő mély szemeiben lappangó tüzet.

Már csak ennek az egy gondolatnak is büszkévé kellett volna őt tenni, de ő nem gondolt az ilyesmire, mert művészi hűsága nagyon is meg volt sebezve. Az előadás végezte után azonnal magához hivatva a claque főnökét, s a legkeserűbb szemrehányásokat tette neki: hogy az ő föllepést, távozását, nem tapsolták meg kellőleg, hogy a harmadik felvonás nagy jelenete után egy kéz sem mozdult. Egyenesen az igazgatóhoz fog menni panasza!

Edes istenem!
Panaszkodhatott volna a hogy akart, a claque kifejtette minden erejét, nem használt semmit; a közönség kegyével kizárólag a nőt ajándékozta meg, s ezen nem lehetett vál-

toztatni. S hozzá még a nőnek jax a szerencseje is volt, hogy most éppen azokban a szerepekben lépett föl, melyekben mindig legerősebb volt, melyekben tehetségét és külső előnyeit oly pompásan érvényre emelhet. Oly nyugalommal és biztossággal lépett a színpadra, mint a hogy egy nagyvilági nő meg a tánczterembe: a siker biztos előérzetében.

A férfi minden újabb siker után komorabb, bosszankodóbb, idegesebb lett; bantotta, hogy oly gyorsan kiment a divatból, s hogy a közönség tetszése osztatlanul nejelek jut. Sokáig igyekezett elrejtini mindenki elől, különösen neje elől, hogy ez az új áramlat bántja őt; de mikor egy este a nő öltözöjébe vezető lépcsőn fölhaladtak s a nő alig birvan vinni a sok csokrot, a mit ez este kapott, diadalától mámorosan mondá: »Ma pompás esténk volt!« — ferje csak annyit felelt neki: »ugy találod?« . . . De ezt oly gunyosan, oly keserűen, hogy a szegény fiatal nő előtt egy pillanat alatt lehullt a lepel az igazságról.

Ferje feltekeny volt! De ez nem volt a szerető feltekenysége, ki szive asszonyát egyedül akarja birni, a ki másnak még azt sem engedi, hogy rátekinthessen, — nem ez a művészi irigy, gyűlölködő, kibekihetetlen feltekenysége volt. Most már sok dolognak akad magyarázata. Most már tudta a nő, hogy minden aria végen, valahanszor öt tetszéssel halmozták el, s az ujjongás vegett nem akart érni, a ferjé miert tekintett közönyösen, szárazkozva a közönségre, s azután miért öltött tekintete oly különös kifejezést, mintha ezt akarta volna a hallgatóságnak mondani! »Ha tapsotokkal egyszer fölhangytok, talán nekem is szabad lesz enekelnem.«

Oh a tetszés, a taps, az ujjongás, a ki-

hogy a hazafiság nem divat többé, irodalom-partolás sincs. Könyvet csak az vesz, a kinek szüksége van rá, vagy fényt akar vele úzni. De arra vajmi kevesen gondolnak, hogy az irodalomnak, a nemzeti génusznak és nemzeti nyilvántartásának tartoznak is valamivel. Azt is beszélnek, hogy újabb a magyar nemzet legnagyobb költőjének: Jókai Mórnak is oka támadt az elégtelenségre ama lanyha fogadtatás miatt, a melyben a jó hazai közönség a regényeit részleteli. Pedig hát el lett mondva százszor meg százszor, hogy csak a vidéki kaszinóknak és olvasó-köröknek kellene magukévá tenni a leányra jutott magyar szépirodalom ügyét, s már lendítve volna rajta. Ha e társaságok tehetségükhez képest minden évben bizonyos összegre szavaznának meg a jobb magyar belletristák műveinek megszerzésére, akkor regényiroinknak nem kellene egy „második kiadás” lehetőségéről (a legtöbb esetben valószínűleg reményről) már jó előre lemondani, miután így egyszerre 5-600 példányt kapkodnának el az ezer vagy ezerkötés példány kiadásból.

Ugy látszik, hogy a szabadkai nemzeti kaszinó sem igen lelkes a szépirodalomért. A könyvtárának van ugyan belletrisztikai része, mely mintegy 150 műből áll, de hát minő szépirodalom ez! Minden, csak nem szép! A mire különben azt lehetne válaszolni, hogy ez izlés dolga, s hogy a nevezett társaság olyan könyveket vásárol, a melyekre guszta van, s hogy ez hazinagy, a melyhez az újságoknak, meg a t. e. publikumnak semmi köze, stb. De, bocsanatot kérek, a dolog nem így van. Ez a kaszinó csak egy a sok közül. Nincs okunk féltetni, hogy a szabadkai kaszinó rosszabb volna az ország egyéb hasonló egyesületeinél. Ellenkezőleg: azt hiszem, hogy a jobbik közül való. Több mint negyven év óta áll fenn, s hazafias, emelkedett szellemű nemcsak urak alapították. Lehetetlen, hogy tagjainak ne volna némi hit az eszményekben s egy kis lelkesedés az iránt, a mi szép. Aztán tagjai sem valami kalmárszemlű emberek, a kiknek csak a gabnaárak iránt van érdekük, de művelt férfiak, előkelő birtokosok, a kik nemzeti ügyekben szerepelni hivatnak. És ha ezek az urak eltűrik, hogy könyvtárjukban (egy negyven esztendő könyvtárban!) a hazai szépirodalom ily szegényesen legyen képviselve, milyen nyomorúságosan állhat az akkor kevésbé gazdag és kevésbé magyar városok kevésbé előkelő társas egyesületeiben? A vad, melyet emelnek, nem a szabadkai egyesület ellen irányul, de az ország minden (vagy legtöbb) kaszinója ellen s a részletes adatok, a melyekkel e vádat támogatjuk, a többinek is szólnak, nemcsak az egynek.

Lássuk már most, hogy egyik-másik koszosz írók hány művel szerepel az előtűnik fekvő füzetben? Olvashatjuk ebben, hogy a szabadkai nemzeti kaszinó b. Eötvös József szépirodalmi művei közül csak egyet őriz a könyvtárban: a „Magyarország 1514-ben” című regényt. Fájdalom, Kemény Zsigmond is csak egy művel szerepel benne: a „Férfi és nő”-vel. (Gaboriau remek műveiből, hála istennek, két nagy regény diszta a könyvtár, nem kevesebb, mint tizenhárom kötetben.) Kisfaludy Károlynak meg vannak ugyan „minden munkái”, de két kötet hiányzik belőlük. Igazán szerencse ezzel szemben, hogy Ponson du Terrail ur „A nagyvilági tolvajok” című nagybecsű regényének meg van mind a tíz kötete hiány nélkül.

Jókaitól a következő regények olvashatók a szabadkai kaszinóban: „Az új földesúr”, „Erdély aranykora”, „Rab Ráby” és „Páter Péter”. (Bocsanatot kérek a parenthézisért, tisztelt tárczáir ur, de az, a mit ön állít, lehetetlen. Mert azt még csak nem is lehetem el, hogy a nagy regényíró műveiből ennél többet ne szerzett volna be az ország utolsó kaszinója is! Mindössze negyet s ezek közt is csak egyet, mely a Jókai javatermeséből való. Figyelmeztetem az olvasót, hogy az ilyen szenzációs hírekkel szemben óvatossá legyen! — A

szedő.) Az én tisztelt szedőm és barátom igazságtalan irántam. Tagadhatatlan, hogy a mit most írtam, az hihetetlen. De mégis úgy van! A ki nem hiszi, megnézheti a katalógusban, mely szerkesztőségünkben a rendes órákban mindennap megtekinthető. Ebers György ur, a ki német író és unalmas hozzá, már aránylag sokkal több figyelemben részesül. Tőle két regényt („Uarda” és „Homo sum”) látunk följegyezve. Persze, hogy ennek megfelelően Jókainak százötven kötettel kellene szerepelni! De ez már igazán az oldala a szabadkai kaszinó könyvtárának (és félünk: még sok másnak is!) a melyet „parthie hontese”-nek szokás nevezni. Még annak a magányos embernek az izléséről is szánalommal fogunk nyilatkozni, a kinek könyvtárában a nemzet legnagyobb regényírójának ilyen kevés hely jut, — hát arról a kaszinóról milyen véleménnyel legyünk, mely a magyar szépirodalom első kitűnősége iránt ilyen közönyt tanúsít? Valóban, méltányolnunk kell, írók, könyvkereskedők és kiadóktól évek óta hangoztatott minden panaszt a hazai szépirodalom pangása fölött, ha azt látjuk, hogy egy a jó izlés fejlesztésére alakult társaság nem akarja megérteni, hogy míg neki Jókai műveit megszerezni egy részről kötelesség, addig neki másrészt mód nyújtatik arra, hogy a könyvtára értékét növelje. Avagy azt hiszi a szabadkai nemzeti kaszinó (s az a többi, a mely netalán hasonlóan „partolja” az irodalmat), hogy a jó izlés fejlesztésére többet tesz, ha a „Magyar történelmi emlékek” száz kötetével tömi meg a szekrényeit, mintha a Jókai regényeit vásárolja meg? Az előtűnik fekvő kötet, tanúsága szerint ugyanis huszonnégy kötet „okmánytár”, harmincegy kötet „történeti”, hét kötet „Magyar” és hat „Erdélyi országgyűlések”, huszonnégy kötet „Történelmi-tár” és hét kötet „Diplomáciai emlékek” porladnak használatlanul a kaszinó könyvtárában. Epen nem hiba, hogy a kaszinó ily könyveket is vásárol, de ha erre van pénze, úgy minden esetre áldozhat többet a szépirodalomra is.

De hát áldoz is. Mily jó, hogy aeronauta regényíró is van a világon! Megelégedéssel konstatajuk, hogy Jules Verne ur, a kitűnő tengerész és fókavadász műveiből nem kevesebb, mint hetet szerzett meg a szabadkai kaszinó, tagjai tudomásomjának az enyhítésére s a jó izlés fejlesztésére. Ott vannak Servadac Hektor kalandjai, Grant kapitány gyermekei, Utazás a tenger alatt, Utazás a föld körül, ott van a Tizenöt éves kapitány is, a Rejtélyes sziget is, és végül Sztrógoff Mihály a császár futára. Ugyan az ilyen remek művek mellett minék volna megvenni a Szerlem boldogját, az Egy az isten-t, A magyar nábobot, a Politikai divatokat és Jókai egyéb műveit! Ki fog szárazföldi regényeket vásárolni, ha ugyanazon az áron tengerieket kaphat!

Jegyezzük meg föl, hogy a katalógus tanúsága szerint a magyar Shakspearelöl hiányzik még nyolcz kötet, s hogy a magyar Moliere-ből nincs több mintössze kettőnél, — s most már áttérhetünk azokra az írókra, a kikről a katalógusban nincs szó. A szabadkai nemzeti kaszinó könyvtárban teljesen hiányoznak s így részére hiába írtak s írnak jó regényeket és egyéb jeles dolgokat a következő magyar írók: Abonyi Lajos, ifj. Ábrányi Kornel, Ácsády Ignác, Balázs Sándor, Beóthy László, Degré Alajos, Gyulai Pál, Kazár Emil, Kvaszay Ede, Lauka Gusztáv, Mikszáth Kálmán, Rákosi Jenő, P. Szathmáry Károly, Teleki Sándor, Toldy István, Tolnai Lajos, Vadnai Károly, Vértési Arnold, Zichy Géza stb. Az ember joggal hihetné, hogy az elősorolt írók regényei és beszélei nélkül alig képzelhető kaszinói könyvtár. És mégis a szabadkai ez az urak még teljesen ismeretlenek! Hát még ha elárulnánk, hogy a kaszinó a verses köteteket sem vásárolja nagyobb szenvedéllyel? Ha nem tagadnánk el, hogy hiába keresnéd itt Vajda János, Gyulai Pál, Levay József, Tóth Kálmán, Kiss József, Endrődi, Várady, Dalmady, Ábrányi Emil stb. költemé-

nyeit? És Jókaitól négy könyv! Mindössze négy!!! Oh, hogy olyan rossz a büntetőtörvényünk és hogy nem lehet vad alá helyezni azokat, — a kiknek ilyen ferde az irodalmi izlésük.

Öreg kritikusk.

A szultán politikája.

Konstantinápolyból írják júli. 14-iki kelttel, hogy a minisztertanács három nap óta folyton együtt ül. A tanácskozás tizennégy óra hosszat is tart megzakítás nélkül és a miniszterek éjjel felhóltan mennek haza. Azt mondják, hogy a szultán elnököl a minisztertanácsban, de ezt nem lehet venni betű szerint való értelemben. A szultán ugyanis néha betekint egy ablakon a terembe, de őt nem lehet látni, ezenkívül időről-időre hadsegédek mennek a terembe és megkérdézik a miniszterektől, hogy mit határoztak. Konstantinápolyban mindig tudják, hogy mi történik a minisztertanácsban, most is köztudomásra jutott, hogy a minisztertanács ajánlja a beavatkozást még abban az esetben is, ha a portának a hatalmakkal előlegesen meg kellene egyeznie a föltételekben.

Abdurrahman az előbbi kormányelnök azelőtt is ezt a nézetet vallotta és szabtat nyújtott át a szultánnak, a melyely a többi miniszterek is mind ajánlották a török katonaságnak Egyiptomba való küldését. A szultán azonban elvetette a kormányelnök ajánlatát és Abdurrahman benyújtotta lemondását. A szultán ezt nem vette tekintetbe, de a mint Seymour admirális megkötötte az ultimatumot, egy követ ment Abdurrahmanhoz, elkérte tőle a pecsétet és Szaid pasához, az egykori miniszterelnökhöz vitt. Szaid pasa regóta nem találkozott a szultánnal, ámbar tévesen azt állították, hogy a szultán folyton tanácsot kért tőle. Szaid a szultán születése napján kevéssel azelőtt a Jildiz kioszkba ment, de csak a főkamrás útján tolcsmasolta jó kívánságait. Őt azért bocsátotta el a szultán, mert az orosz hadi kárpótlás tárgyalása alkalmával kétszer hivatott őt a szultán, de a kormányzó azert izente, hogy nem mehet, mert beteg.

Szaid pasa kinevezése után mindenek előtt Dufferin nagykövethoz ment és kérte, hogy akadályozza meg a bombázást. A nagy követ nem teljesítette ezt a kérést. Most, a bombázás után, el kellene határozni a szultánnak, vajjon Európával akar-e tartani, de a szultán teljesen meg van bénítva. Udvara, háreme, eunuchjai, csillagvizsgálói, kamarásai, stb. azt tanácsolják neki, hogy ragaszkodjék a párizsi iránéhoz, de valóságos és komoly tanácsosai mind az ellenkezőt ajánlják neki. Nem kételkedik senki sem, hogy Gladstone és Dilke nem költenének hadi készülődésre oly sokat, ha igazán nem szándékoznak megszállni Egyiptomot. Az angol kormányelnök meg van ugyan győződve, hogy Arabi pasát Konstantinápolyból bátorították, de mégis mindenekelőtt a szultánra akarja bízni a rend helyreállítását. Gladstone ösztönzi törekszik az európai concert fontartására és társai, nevezetesen Bright támogatják ezen politikát.

A szultán tehát még most is megváltoztathatja politikáját és lecsönésditheti Egyiptomot. A miniszterek többnyire sürögősen ajánlják azt, de más sugók a panszláv államok táplálják a szultánban. Abdul Hamid határozatlanabb mint valaha, és ha mégis teljesíteni fogja a conferentia javaslatát, erre Arabi pasa csökönősége fogja ösztönözni, a ki nem engedelmessékedik Dervis pasának, a szultán biztosának.

Ha igaz, a mit jó forrásból állítanak, hogy Arabi sürgőnt intézett a portához, a melyben súlyos vadakkal illeti Alexandria bombázatásával szemben követett magatartása miatt a török kormányt és kerekén kimondja, hogy nem meg Konstantinápolyba, ez a sürgőny nagyobb befolyást gyakorolhat a szultán elhatározására, mint a miniszterek és a barátoságos nagykövetek alapos felszólalása.

Nyári divat.

A nyári divat azon különféle újdonságai közül, melyeket annyiszor leírtak, megcsodáltak, utánoztak s bíráltak, egyetlen egy sem volt eddig képes hosszabb ideig fontartani magát. A virágos ruhákak rég letűnt a divatjok, kockásakat már nem tartanak nobileknak, a sima monotonná vált, a sávoknak pedig színhelyezete nem elégít ki. A nyár elején oly diadallal fogadott ruhák közül az ember nem is akar már választani, s a ki ezen, előbb annyira ajánlott ruhákból egy toilletet meg akar rendelni, úgy találja, hogy mindegyik modern, mindegyik a legutolsó divat, s voltaképen egyik sem az. Azon hölgyek, kik föltűnni szeretnek, indiai vagy kínai mintákkal nyomott ruhákat, szőnyegmintájú szöveteket, világossággal alsóruhákat s nagyvirágú gazeből készült átvétöket viselnek. A sző. dabb izlésűeknek az egyszínű, himzésekkel díszített foulard-vagy grenadine-ruhák ajánljuk, továbbá könnyű, csipkemintájú contonok, battistes zephyres-t és organdyt. Fekete toillettek, mint mindig, minden alkalomra valók; az elegansabbak failleből készülvék csipkével, az egyszerűbbek satin cottonból, fehér himzessel vagy cluny-csipkével díszítva.

Utruháknak nagyon használják a fekete, selyem csillogásu alpacchól készültet, de mivel a feketén a por nagyon hamar meglátszik, nem igen gyakorlati.

Nagyon divatba jöttek a ruhákhoz való gombgarmiturák. Széles szövetlapokat mit például a felöltök e ejét jobb és bal felől egészen kis behuzott szövetgombokkal látnak el, melyeknek tetejére egy-egy csillogó kereszt, vagy épen czimer van fölvarrva. Egy modern ruhán pá r s z á z ilyen gomb van, melyek, bármily könnyűek is egyenként összesen meglehető sulyt képviselnek.

A kagylós z e g é l y z e t r e nagy figyelmet kezdenek fordítani, bár mindenki azt mondja, hogy a saison elmúltával annak divatja is el fog mulni. Kis, csilvált kagylókat halavány, csillámló gyöngyökkel kapcsolnak össze, nehány hölgy e legújabb személynzetre igazi gyöngyöket áldoz. Ennek sötét ruhán meglehető nagy a hatása, világosan azonban majdnem semmi. Tengeri fürdőkben e divatból valóságos kultúr üznek.

Legújabb időben nagyon divat a deréknak és ujjaknak a la hongroise, színnel való kihányása; kockás vagy sávok kabátokhoz nagyon kezdik hordani ezen sima szövetből készült magyar derékokat, egyáltalában a divat el kezdí ismeri a m a g y a r o s divat szépségét. A mi a magyar bársony kis főkötőjé, előkelő hölgyeink az előkelő fürdőhelyeken nagyon fölkapták, bár néha, különösen a melegebb napokon elismerik, hogy e kis főkötők nem praktikusak, mert nagyon akadályozzák a fej közölgését. A m a g y a r k ö t ö k szintén divatba jöttek, bár nem arany és ezüsttel szegélyzik, mint ez a nemzeti viselet előírja, hanem jaiszszal, gyünghimzessel, s más egybekkel.

Féher kötök egészen ouf of fashion vannak. Mentől nehezebb az anyag, mentől drágább a szegély, mentől szelebb a kötszalag, annál moderuebbek. A nagy, felkerek kötökhöz nagyon viselik a bársonyvirágokat, aranyval vagy aczélszalacsakkal körülvarrva. Magától értetődik, hogy a gazdagon díszített zseb nem hiányozhatik róluk. Azon furcsa szokás, hogy a ruha zseb a föltalálhatlanságig el volt rejtve a ráncok közé, kezd mulni. A legújabb ruhákra oldalt álló nagy zsebeket alkalmaznak, kettőt a kabátira, kettőt a palottra; a régei feledett órázsebek ismét divatba jöttek.

Nagyon divatba jöttek a félig bélelt derékek, melyek főlönsen nagy forráságnál igen kellemeseknek bizonyultak.

Grenadine, mulle, battiste különösen alkalmaznak ezen gazdagon díszített alsóderekek érvényre emeléséhez. Bár ezen könnyű ruhák e nyáron azon rendeltetéssel látszanak birni, hogy a

hivás! Mint árasztják el ezek a nézőtért, mint hallani ezeket egyformán a színpadon, a színpadok mögött, a ruhatárban. A kinek valamikor része volt az élvezetben, az nem felejtetheti el soha. Nagy művészek, kik megváltak a színesítési pályától, nem valami betegségekben vagy talán végegyengülésben halnak meg, hanem eltűnnek, mert nem lehetnek taps nélkül. Hősünket a közönség részvétlensége folytán csekélyebb fokú kétségbeesés környekezte. Bosszankodott, veszekedett, mérgeledött. Eszélyességet akart magára erőtetni, a kedvetlen hangulatot úgy akarta elviseelni mint valami elháríthatatlan sorsot, s nem egyszer mondta magában, mielőtt a színpadra lépett volna: „De végre az én nóm, s én szeretem őt” — Híjába!

Minden igazi, valódi érzélem eltoppul, mihelyt a színpadi élet mesterséges, erőtetett érzelméről van szó.

Néj még mindig szeretted, de mint enekesnőt gyúlól, s idegenkedett tőle. A nő észrevette mind ezt, s úgy figyelt férje tetteire, eljárására, hangulatára, minden legkisebb óhajára, [mint ahogy egy nagy betegére szokás. Kezdetben a nő maga igyekezett saját diadallát kibécsélni, az által, hogy nem játszott teljes erejéből, félhangon énekelt, stb. De mikor a lámpák elé lépett, az ily elhatározások szétfoszlottak. Mi tevő legyen? Ismét megszokott verve-jével énekelt, — tehetsége nem engedte, hogy bilincseket rakjanak reá. Aztán engedékenynek, hálásnak igyekezett mutatkozni férje iránt, vagy tanácsot, vagy mérvadó nézetet kérve tőle, például, hogy miként kellene ezt vagy amazt a szerepet fölfogni. A férj természetesen sohasem volt megelégedve.

A hízogó jószívűség hangján, mint a milyen hamis és megbízhatlan barátok közt szokott uralkodni, így szólott nejeének egy este, újabb diadala után.

— Jobban kell magadra vigyázni kicsikém! Ma megint nem vitted semmire! Ha így folytatod, sohasem lesz belőled semmi.

Azután minden képzelhető módon megakadályozni iparkodott őt az éneklésben.

— Vigyázz magadra édesem, nagyon pazarul bánssz hanganyagoddal. Olyanba kapsz bele, mely felülhaladja erődét Nyugodjál egy kicsit, nagyon rád férne a színeletés.

Sőt a legcsekélyebb ürügybe is belekapaszkodott csakhogy az éneklésben megakadályozza:

— Ma ne énekelj, náthás vagy! Árthatna hangodnak!

Sőt néha annyira ment, hogy egészen jogosulatlan szemrehányásokkal állt elő:

— Ma a duett fináléjában megint gyorsan énekeltel. Elrontottad az egész hatást, kiforgattad az egész szerepet.

Az elvakult férfi nem vette észre, hogy épen az ellenkezője állt annak, amit ő mondott, hogy ő volt az, ki akadekoskodott a jatekban, ő volt az, ki mindig korábban kezdte az éneket, s korábban végezte, csakhogy megelőzte a tapsot; ő volt az, ki, hogy a közönség emlékezetébe ismét visszaidézte saját magát, mindig a színpad előreszén játszott, s nejt a második sorba igyekezett szoritani. S a nő azért sohasem panaszkodott, mert végtelenül szerette férjét. Diadallal elmozdít tetteket őt szelidségre hangolták. De mit használt az? Minden este szerényen visszavonulni igyekezett, de folyton kihívták, örületes tapsok közt,

s a helyett, hogy a csendes sötétben magához jöhetett volna, el kellett viselnie a dicsőség, megiszteltetés nehéz következményeit.

Színházi körökben e szerepirigység legkisebb részlete azonnal ki szokott tudódni; a collegák nagyon mulatták magukat a hazaspáron, s volt bő aratása a rossz élczeknek és csipős megjegyzéseknek. Az énekesnek számtalan bököt mondtak neje képességeiről. Őda adtak neki azon hírlapokat, melyekben a kritikusok négy teljes hasábon magasztalták egekig a művésznő tüneményeszerű énekét, míg a divatból meglehetősen kiment énekesről csak pár sorban emlékeztek meg. Mikor egy este a férj épen egy ilyen kritikát olvasott végig, dühötöl remegve szaladt neje ruhatárába, s az összemorzsolt hírlapot szeméi elé tartva kiáltá:

— Ez az ember talán szeretőd volt azelőtt?

Ilyen sértő nyilatkozatokra ragadtatta magát.

Szegény asszony! Pedig mennyire bálványozták, ünnepelelték és irigyleték! Neve minden tárgyon olvasható volt, szalagokon, nyakendőkön, a papírgyárosok kartonjain, az illatszertüvegekben, sütéményeken, — s mind a mellett mily szomorú, mily szánalomraméltó volt az élete. Alig mert egy újságlapot is felütöni, attól való félelemben, hogy a maga dicséretét olvashatja benne: a virágokat, melyeket a színpadra dobta, saját könyvével öntözte, s azután elszáradni hagyta az öltöző egyik felre-eső zugában.

Vegre, teljesen vissza akart vonulni a színpadtól, de ezt férje nem engedte.

— Azt fogják még mondani, hogy én kész-tettelek téged erre a lépésre.

ruhatárba az agusz... E geurek... kal vanna... fódott fu... hátul röv... rviden... alsókaron... felmagas... szokás... mindenfél... egy csipe... veltebb l... kanyarod... viselnek... lebeg is... rab meg... mely a ki... rakkal dí... Hölgy... hatni, hog... tő, mint... intézői fo... geny ma... mely nem... A n... sokszor né... ket, arany... kécsillám... Eszak-Nér... cezer da... a sok álla... ren gond... nekül sé... kalappjuk... minden h... divatnak h... Az e... vétel nek... kel készü... ni, mint n... lesznek a... melyekhez... szinű csip... ha ez nem... botot hor... aranyárság... Nagyobb p... kapi az ur... mel borito... rekhez erő... On i... amours... Azaz, nek Hátu... most csak... egészen dis... nagy terjed... sik, egy h... nagyob, s... rangnagsá... mére, kik t... — A... ról ezennel... dor szolnok... ben e kama... daja részér... ügyvéd... — A... b Splényi... ködése mell... tott a d e b... utazás költ... — Ka... katonai vez... czenbe tess... géig fog it... totását ide... sága e zene... az ünnepe... országos ka... ködjek... — Az... titkária hiva... debreczeni... fölkérte a h... hogy az au... lyességeken... képviselői t... f, hó 29-ig l... idejében a... nyel egybek... küldhető leg... — Deb... tom a n. é... donosságom... jelent „Debr... szépirodalmi... f o l y t a t n... közelebb meg... szinten kiadá... t. előfizetői... va, hogy ar... hozzám jutta... beli hírlapel... szerkesztője... hez nagyon s... beli, mint a... szellemi rés... a munkatárs... gyorsan, p... szóval a köz... desből de t... megfélemlés... melyely a k... tot tenni. — tel kérem. — czeni Szemle... sitő” kiadó t... — Ugy... alatt Györy... szerkesztője... dalártnemely

ruhatárban pihenjenek, nem kételkedünk, hogy az agusztusi nap fölkényseríti hölgyeinkre. E genre ruhák elől részlet rakott draperiákkal vannak készítve, míg a hátsó rész teljesen fűdött függőszalagokkal van fűdve; a kabát hátul rövidebb, mint elől. Az ujjat vagy fél röviden hordják, vagy dudorral a végén. Az alsókaron gyöngyöröket, szépségtapaszkot, felmagas keztyűket hordanak. Bár az alsókar így nincs végigkezdve, mint az illem és a szokás megkívánja, de annyira rakva van mindenféle csecsebecsekkel, hogy a karból egy csipetnyi helyet sem lehet látni. Legkedveltebb karperecek közé tartoznak a hatszor kanyarodó kigyók, melyeket a keztyűk fölött viselnek. Kigyónyakékek, kigyódiadékok jelenleg ismét divatosak váltak s velük hamarabb meglehet barátkozni, mint azon irányval, mely a kalapokat, ernyőket és ruhákat madarakkal díszíti.

Hölgyeink közül senki sem fogja elvitatni, hogy a virág mindig alkalmasabb díszítő, mint a madárholttétel, de azért a divat intőzői folyton olyan törekednek, hogy a szegény madaraknak olyan helyet jelöljenek ki, mely nem nekik való, még haláluk után sem.

A nagy, fekete szalmakalapon három, sokszor négy kitűzött madarat is látni, kolibri ket, aranymadarakat, kis biborszínű süllokat kékeslilamu fecskekkel és gyöngéd gerliczekkel. Észak-Németországból Párisba átlag harmincezer darab galambot szállítanak éventekint, s a sok állatvédegyelet dacára ezeken meg ezeken gondatlanul minden lelkiismeretfurdás nélkül sőtának és madárkák kórteteivel haladjukon. Ezrevel ölik le a kis állatokat minden szükség és haszon nélkül, csak hogy a divatnak hódoljanak.

Az elegánsabb nyárikalapok majdnem kivétel nélkül fehér vagy színes selyemcsipkékkel díszülnek. Szalmakalapokat kevesebbet látni, mint más estendőben. Legelterjedtebbek lesznek az oliva és viciolló színi kalapok, melyekhez széles vállgallérokat viselnek oliva színi csipkével, aranyárga csokorral, vagy ha ez nem illik a kalappal össze, hasonló jabotot hordanak. A keztyűket illetőleg az aranyárgákat hordják mindenféle töltetűz. Nagyobb plaideteket melyeket ismét fölkezdtek kapni az utiköpenyek rovására, színes selyemmel borított gummi-szalagokon hordanak a derékre erősítve.

On revient toujours à ses premières amours...

Azaz, hogy a krinolinok ismét fenyegetnek hátul a föltűzésekre és tournureokra most csak egy-egy acél abroncsot tesznek bele egészen diszkrét módon. Ez abroncs meg nem nagy terjedelmű, de később jön hozzá egy másik, egy harmadik, mindig szélesebb, mindig nagyobb, s pár hónap múlva meglesz a harangnagyságú krinolin, a férfiaknak nagy öröme, kik töle nem is járhatnak a nők mellett.

Fipsz.

Napi hírek.

A debreczeni ügyvédi kamara részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Kerekes Sándor szolnoki ügyvéd, elhalálozása következtében a kamara lajstromából kitűzött, s a róda ügy részére Szentgyörgyi Károly tiszásalóki ügyvéd nevezetett ki gondnokul.

A marosvásárhelyi dalkör f. hó 14-én b Splényi-Blaha Luiza assz. szíves közreműködése mellett fényesen sikerült dalestélyt tartott a debreczeni ünnepélyre való utazás költségei fedezésére.

Katonai zenekar. A temesvári kitűnő katonai zenekar már augusztus 1-én Debreczenbe teszi át állomását, s augusztus hó végéig fog itt maradni, az itteni katonai összpontosság ideje alatt. A dalártnépelely nagybizottsága e zenekarral fog szerződésre lépni, hogy az ünnepély tartama alatt H u b e r Károly országos karnagy vezénylete alatt közreműködjen.

Az országos magyar daláregylet titkára hivatala, az igazgató választmány s a debreczeni rendező bizottság nevében írásilag fölkereti a hazai lapok t. c. szerkesztőjeit, hogy az augusztus 16-21 debreczeni ünnepélyességében magukat képviseltetni, s ebeli képviselői bejelentéseiket a titkári hivattallal f. hó 29-ig közölni sziveskedjenek, hogy annak idejében a névre szóló utazási kedvezményrel egybekötött meghívó és szállásjegy megküldhető legyen.

Debreczeni Szemle. Tisztelettel tudatom a n. e. közönséggel, hogy a kiadó tulajdonosságom alatt majus hóban két ízben megjelent „Debreczeni Szemle” című társadalmi, szépirodalmi és alkalmi közlöny kiadását ismét folytatni fogom s a 3-dik szám már közelebb meg fog jelenni, — s egyelőre a szintén kiadásomban megjelenő „E r t e s í t ő” t. előfizetőinek küldöm el, egészen reájok bízva, hogy annak árát számonként 5 krt — hozzáam juttassák, mások részére pedig a helybeli hírlapelárusítóknál leend kapható. E lap szerkesztője is Szombati János tanár lesz, kihez nagyon számosan csatlakoztak ugy a helybeli, mint a vidéki írók jobbjaik közül. A lap szellemi részének kiválósgáról kezeskednek a munkatársak, — a lefolyandó ünnepélyekről gyorsan, pontosan, kimerítően fog tudósítani, szóval a közönség érdekében, nem nyereszkeedésből de ügybuzgalomból folytatni ohajtom megfélemlőben ez alkalmi közlöny kiadását, melylyel a közügynek kívánok némi szolgálót tenni. — A közönség pártfogását tisztelettel kérem. Z i c h e r m a n n H. a „Debreczeni Szemle”, és a „Debreczen N. V. Értesítő” kiadó tulajdonosa.

Ugyancsak „Debreczeni Szemle” cím alatt György József az említett alkalmi lap volt szerkesztője szintén indit heti lapot, mely a dalártnépelely tartama alatt naponként fog meg-

jelenni. Az első szám ebből a legközelebbi vasárnap jelenik meg, s ennek ára 10 kr lesz.

Sidoli lovardájában ma fényes előadás lesz, melynek záradékát „Carneval a jégén” című nagy némajáték fogja képezni. A pompás jelmezeket e némajátékhoz Renz világhírű czirkuszából szerezte meg nagy költséggel Sidoli igazgató.

A guthi vasutra nézve talán nem lesz érdektelen az érdeklődő közönségnek tudomására hoznunk, hogy az, az egyelőre megállapított menetrend szerint háromszor fordul napjában. És pedig: az indóházból indul reggel 4 óra 30 perczkor, 9 óra 18 perczkor és delután 2 óra 22 perczkor; érkezik reggel 8 óra 33 perczkor, delután 1 óra 21 perczkor és végül 6 óra 24 perczkor. A guthi állomáshoz érkezik reggel 6 óra 14 perczkor, 11 óra 2 perczkor és delután 4 óra 5 perczkor; indul vissza: reggel 6 óra 44 perczkor, 11 óra 32 perczkor és delután 4 óra 35 perczkor.

A debreczeni hölgyek daláverseny díjára pótlólag beküldött hozzáam Heider Antalné 2 frtot, melylyel az összeg már 330 frt 70 krt teszi. L e n g y e l Imre, elnök.

A debreczeni-ernelléki vasut végrebizottsága tegnap d. u. a városába nagy tanácssteremben ülést tartott. Tagok szept számú jelenték meg. A folyó ügyek elintézése után elhalatározottat a K. Tóth Mihály vállalkozó mérnök által készített előmunkálati elöparatumnak a közlekedésiügyi miniszteriumhoz való felterjeszése azon kérelem kapcsán, hogy a vonal műszaki bejárását a miniszterium lehetővé rövid idő alatt elrendelni kegyeskedjen.

A szokásos „Anna-bál” a tihanyi sós-tón Konyár mellett, ez idén f. hó 30-án fog megtartani.

A fiúmei kirándulás. A helybeli iparos ifjak által szeptemberben rendezendő fiúmei és triezti kirándulás a várakozásnak teljesen megfelelő lesz. Az érdeklődés oly nagy, hogy hasonlót csak ritka mozgalom keltett még városunkban. A legintelligensebb családok buzgólkodnak, hogy az teljes sikerű s minél imposansabb legyen. Ugy halljuk, hogy már eddig is 200-nál többen jelentkeztek a kirándulásban való részvételre.

Krisztus Pilátus előtt — czukorból. Munkácsy Mihály nagy örömmel mutogatta ismerőseinek és barátainak a Krisztust Pilátus előtt czukorból, melylyel Kosztka Ede Párisban időző magyar honfitársunk ajándékozta meg nagy művésznök. E czukordombornál ötven centiméter hosszú, a csoportok összeállítását kitűnően sikerült s a perspectiva helyes felfogása, a négy főpápnak különösen jól talált arcképe, igen kellemesen lepte meg Munkácsyt, midőn az ifjú művész régi stíly diófarámba foglalt ajándékával felkereste. A kiáltó parasztra Munkácsy trefasán azt jegyezte meg, hogy jobban sikerült az övének.

Az orosz nép műveltségére szomorú világot vett a következő, Muszkvából közzétény. Cseru városában (Tula kormányzóság) a kerületi törvényszék e hó 11-én nem tarthatott ülést, mert a behívott 36 esküdő közül csak egyetlenegy értett az írás és olvasás mestersegéhez, bár az esküdteket legnagyobb része a város tehető polgárai közé tartozott. A védő e körülményt fölhasználta, s mindazokat az esküdteket visszavetette, kik írni olvasni nem tudtak. A 18 vádlottnak, kik a végtárgyalásra megjelentek, e miatt a törvényszék legközelebbi összeüléseig kell várniok.

Kleberg híres állatsereglete már közelebb látható lesz városunkban. E hó 25-én érkezik ide Kolozsvárról, hol a nagy állatsereglet rendkívüli látogatottságnak örvendett. Kleberg a megnyitást falragaszok és hírlapok útján fogja tudatni a közönséggel.

Farkasok garazdalkodása. Biharmergye belényesi járásában a farkasok annyira elszaporodtak, hogy a közelebbi napokban 8 tehenet 4 sertést és 3 kecskét téptek széjjel; — s garazdalkodásuk annyira megy, hogy dacára a pásztorok éber őrködésének, igen gyakran megtörténik, hogy a nyjak ellen világs nappal is támadást intéznek. Hasonló pusztításokat visznek végbe Háromszékmergye Bükszárd és Mikó Ujfalu községek határaiban is, hiirtasuk ellen azonban a hivattalból való hájtárdaszt mindkét helyen elrendeltetett.

A Holttestek bebalzsamozása ma már olyan tökélylyel folyik, hogy mind általánosabban alkalmazkák. A bebalzsamozás bár kissé hosszú időt veszen igénybe, érdekes műtét önmagában is. Mindenekelőtt kiáztatják a halott egész véredényrendszerét, míg a víz egész tisztán jó ki az erekből. Ez mintegy öt óra hosszút eltart. Azután alkoholt főcskendeznek be, hogy a vizet teljesen felszárítsák és aetherrel föloldják a csinos alkotó részeket. E befőcskendést több órán át folytatják, míg az áthatatós az összes izmok, a után bebocsátják az erjedést meggátoló folyadékot a testbe, melyet végre erős meleg légáramlatnak tesznek ki; a légáramlatok azonban előbb megszártják, és pedig úgy, hogy forrt chlorcalciumot bocsátják keresztül. A holttestet e módon elvonhatják az ilójárás és a hőmérsék minden befolyása alól, s megkeményíthetik olyan állományúvá, mint a kő.

1000-ik órségét tartja a „tűzoltóegylet” f. évi július 29-én B. Ujfaluban, mely alkalomból ez ünnepélyes est az egyesület pénztára javára zártkörű nyári táncvigalommal is lesz egybekötve. A mulatozás helyisége Nyírj gőzmalom tulajdonos ur udvarán lesz jedeti helyen. Hol egyszerűsmdn etelek és italok, hűsítőkről gondoskodva leend. Személyjegy 1 frt 50 krt.

Leánykiállítás van jelenleg, mint évenként Rézbánya mellett. Az oláh eladó leányok összegyűlnek egy magas hegy tetéjére, felviszik magukkal egész hozományukat is. Az ily

hozomány rendszeren tulipántos ládából, néhány kecskéből vagy tehenből áll. Összegyűlnek a vidék házasulandó legényei is s a melyeknek egyik vagy másik leány vagy a hozományá megtetszik, azzal mindjárt megtartják kezfogjukat. Az érdekes látványnak természetesen mindig akadnak nézői is.

650 méter magasból. Párisból írják. Két ember esett le 650 méter magasból, a helyköl, hogy egyik is meghalt volna. A léghajózási társulat a Wagram tórról két leghajót indított utnak. Az egyikben Perron, a társulat elnöke és Collin a titkár foglaltak helyet. A felszállásnak óriási néptömeg volt tanúja. Mikor 650 méter magasra emelkedtek, Perron erős recsegést hallott. „A léghajó elpattant!” kiálta Collin, azzal iszonyú sebességgel kezdett aláesni a léghajó. A bátor léghajósok azonban nem veszítették el lelelkjelenlétüket. Elváltak a horgonyzsinórt s ami kezük ügyébe akadt, mindent kidobáltak s ez által némileg lassudott a léghajó esése 300 méteren keresztül. Mindazonáltal a léghajó oly iszonyú gyorsasággal esett lefelé, hogy a benne ülők már-már bizonyosra vettek vesztüket. De csodálatos véletlen folytán a léghajó fennakadt két ház között. Perron és Collin urak hatalmas lökést kaptak ugyan, de megmenekedtek.

Fontos kérdésben döntött közelebb a vallás- és közoktatásiügyi miniszter. Egy magyarországi illetőségű izraelita több évvel ezelőt polgári házasságra lépett egy ugyan-csak magyarországi illetőségű r. cath. vallású nővel Bécsben. A nő a múlt évben egy gyermek hátrahagyásával elhunyan, edes atya követelte vejtét, hogy a fiút engedje át neki, hogy a r. cath. szertartások szerint megkereszteltethesse, mert a gyermek „felekezett nélkülnek” lett fölveve. A vő megtagadván a gyermek kiadását, az ügy a vallás- és közoktatásiügyi miniszter elé került, ki most elrendelte, hogy a gyermek megkeresztelendő, miután törvényeink polgári házasságot nem ismernek, s így a gyermek anyja hitvallását követi.

Vidéki vasutak. A Nyiregyháza-tól Nagy-Kállon és Nyirbátoron át Mátészalkáig vezetendő vasut ügyének előbbvitelére Szabolcsmergye közönsége az ezen megyebeli országgyűlési képviselőket indítvá ya folytán a főispának, Gräffl Józsefnek elnökléte alatt egy a megye tekintelyeiből álló bizottságot küldött ki, mely — közelebb egy ezen vasutnak ugy az érdekel Szabolcs és Szatmár megyék szempontjából, valamint állami érdekekből údvös és kívánatos voltát indokoló feliratában azon kérelemmel fordult a közmunka- és közlekedési és pénzügyminiszterekhez, hogy ezen vasut létesítését lehetőleg pártolják. Az ezen felterjesztés átadását eszközölő küldöttségben való részvételre Szatmármergye is fölkeretett. A szatmár-nagybányai vasut nyomjelzési munkálatai a közelebbi napokban elkészülnek, s a közlekedési miniszteriumhoz be fognak nyújtani. Az alakuló közgyűlés azután nem-sokára megtartatik.

Hordár-regény. Ki hinnie, hogy még a hordárak körében is találatok olyanok, a kik regényhősöknek is beillenek. Már pedig a következő eset azt bizonyítja. A főváros egyik legelőkelőbb forgalmi pontján, egy előkelő szálló közelében naponként lehetett látni egy körülbelül 26 éves hordárt, ki többi társaival sohasem bocsátotta bizalmasabb viszonyba. Nehány nap óta ez a fiatal ember nem viseli már az ismertető süveget, nem a kek kabátot és vászon-nadrágot, nem is lesi már az urakat, kik esetleg megbízásokat adnak neki, hanem maga is urizál elegáns öltözetben. Mert nem született ő hordárnak. Egy gazdag brünni kereskedő fia, de mert roszu lviselte magát, három évvel ezelőt megszökött a szülői háztól. Azóta atyja mindig keresi fiát, nem akarta azonban a rendőrség segélyét igénybe venni, s így csak most találta meg. A kereskedő egyik utazója ugyanis megismerte a fiatal embert, rögtön értesítette erről az apát, a ki el is jött és elviszi magával rég keresett fiát.

niszteriumhoz czimezve f. évi augusztus hó 10-ig a vizezeller-képezde igazgatóságához Budapestre (viziváros) küldendőkk be.

A folyamedők fel- vagy esetleg fel nem vételükre még augusztus hó végeig értesített-ni fognak

A budapesti terménycsarnok távsürgönye.
— Budapest, július 18.
A mai tözsdén az üzlet igen kismérvű volt. Buzában a kínálat csekély, a vételkedv korlátolt volt. A malmok tartózkodó álláspontot foglaltak el. Az irányzat lanyha lévén, mind a tavalyi, mind az új buza árai 10—15 krral hanyatlottak. Rövid szállítási időre a malmok igen alacsony arakat kínáltak. Forgalmosa került 7000 mm. buza.
Legmagasabb ár volt 77.5 k. tiszavideki ó buzáért 11.75 frt, legkisebb ár pedig 80 k. biharmegyei új buzáért 10.75 frt.
Hivatalosan jegyeztetett:
Szokmány buza tavaszra 9.92—9.95.
Szokvány buza őszre 9.67—9.70.
Bánsági tengeri július—augusztusra 7.72—7.75.
Bánsági tengeri 1883. május—júniusra 6.10—6.13.
Szokvány zab tavaszra 6.34—6.37.
Szokvány zab őszre 6.15—6.17.
Káposztarepcze aguszt.—szept. 14 1/8—14 2/8

Sertés vásár.
Budapest Kőbánya, július 18.
A sertés kereskedelmi csarnok távirati tudósítása.) Az üz et esedens. Magyar öreg nehez 57 1/2—59 kr, fiatal nehez 60—61 1/2 kr, közép 59—59 1/2 kr, — könnyű 59.—60.— Szedett nehez 57—57 1/2, közép 58.—, könnyű 57—58. Romániai bakonyi nehez 58—60.— átmeneti, közép 58.—, — átmeneti, könnyű —, — átmeneti. Erdeti nehez 58.— átmeneti, könnyű —, — átmeneti, Szerbiai nehez 58 1/2—59 —, — átmeneti, közép 57—58, kr átmeneti könnyű 56 1/2—57.— átmeneti. Az árak hízalt sertéseknél páronként 45 kilós és 4%-os levonással kilogrammonként értendőkk.

Legujabb.
A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai,
London, jul. 20. (Érk. d. u. 2. ó.) A porta vonakodása folytán Egyptomba angol hadtest küldetik, melynek megindítására a parancs ma kiadatott.
Páris, jul. 20. (Érk. d. u. 2. ó.) A képviselőház az egyptomi hitelt elfogadta.
Alexandria, jul. 20. (Érk. d. u. 2. ó.) Arabi serege harcziás beduin csapatokkal gyarapodik.
Belgrad, jul. 20. (Érk. d. u. 2. ó.) Magyar örök és művészek társasága itt ünnepélyesen fogadtatott; azután Orsovára folytat a utját.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

TITKOS BETEGSÉGEKET
gyógyítok a legujabb tudományos buvárlat szerint, még ha a legkétségbeesett betegség is, a nélkül, ho y a beteg foglalkozásában akadályozva lenne. Az ifjusági véteket, mint ideggyöngeségeket és impotenciát szintén legnagyobb titoktartás mellett gyógyítom. Kérek kimerítő tudósítást a betegségről

Dr. Bella.
több tudós társaság tagja sat.
Páris 6. Place de la Nation 6.

A legjobb SZIVARKA PAPIR LE HOUBLON
Franczia gyártmány utánásoktól óvatik!!!

E szivarkapapir csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden kárton az aiant látható védjegygyel és aláírással van ellátva.

Cawley & Henry
Propriété du Brevet
seuls Fabricants brevétés des Marques
PAPIER ANANAS LE DRAPEAU NATIONAL
Couleur Malt
Qualité supérieure
Blanc ou Malt
AUX ANANAS 40, rue de la Harpe, PARIS

Kapható helyben: Baum Miksanál.

HIRSCHIGNACZ és FIA BUDAPESTEN

kir. szabad.

Vizmentes takaróponyva gyára

ajánlja legjobbnak elismert mindennemű

VIZMENTES ÁRU-PONYVA GYÁRTMÁNYAIT

a szabadban levő árak betakarása a tisztelt forgalmi intézeteknek, gazdáknak, gépgyárosoknak, szállítóknak és hajó-tulajdonosoknak; továbbá VASZONPONYVÁK dublaszálú fonalvaszonból gabona behozatalra, legjobb minőségű GABONA-ZSÁKOK a legolcsóbb árak mellett. Arjegyzékek bérmentve.

Iroda és raktár: VII. király-utca II. sz. Gyár: VII. Rottenbiller-utca 33. sz.

Magy. kir. államvasutak
30484. szám.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutaknak Budapesten építendő dunaparti teherpályaudvarához tartozó következő létesítmények, u. m.:

- 1) egy kétemeletes lakház.
- 2) három falazott árúraktár.
- 3) egy falazott rakodó-park.
- 4) egy favázás őrháznak.
- 5) két portás-bódénak.
- 6) a pályaudvar kerítési fala és két kapuja előállításának, valamint:
- 7) egy meglévő favázás őrház áthelyezésének biztosítására nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

A létesítendő munkálatok költségei 226,477 frt 80 kr-ra vannak előirányozva.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet és a munkák végrehajtásához kötött feltételek, valamint az ajánlati minta és a verseny feltételek a m. kir. államvasutak műszaki osztályában (Budapest, VI. ker. sugárút 85. szám földszint 2 ajtó sz.) a hivatalos órák alatt (reggeli 8 órától délután 2 óráig) megtekinthetők.

Ezen építkezés tárgyában teendő ajánlatok legkésőbb f. é. július hó 25-én déli 12 óráig nyújtandók be alóírott igazgatóságnál (Budapest VI. ker. sugárút 87. sz. I. emelet 15 ajtó).

Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és következő felirással ellátva nyújtandó be:

„Ajánlat a Budapesten építendő dunaparti teherpályaudvarhoz tartozó létesítmények előállítására.”

Csak az összes munkálatokra vonatkozó ajánlatok fognak tekintetbe venni.

Előnyben részesül azon ajánlat, mely egyébként hasonló feltételek mellett az idén létesítendő két árúraktár kiépítésére a legrövidebb határidőt jelöli ki.

Az 5600 frtnyi bánatpénz a m. kir. államvasutak főpénztáránál vagy készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon azaz f. é. július hó 24-én déli 12 óráig teendő le.

Az értékpapírok csak a napi árfolyam 90%-ával fognak számítani. Posta útján beküldendő bánatpénzek térít vevény mellett adandók fel. Budapesten, 1882. évi július hó 15-én.

Az igazgatóság.

213,550 frt

összes értéke a trieszti nagy-kiállítási sorsjáték

1000 nyereményének

első főnyeremény, arany vagy készpénz	50,000 frt
második „ „ „ „	20,000 frt
harmadik „ „ „ „	10,000 frt

ezen kívül tartalmaz e sorsjáték még egy nyereményt 10,000 frt, négy nyereményt 5000 frt értékben; 5 egyenkénti 3000 frt, tizenöt egyenkénti 1000 frt, harmincz egyenkénti 500 frt, ötven egyenkénti 300 frt, ötven egyenkénti 200 frt, száz egyenkénti 100 frt, kétszáz egyenkénti 50 frt, ötszáz egyenkénti 25 frtos értékű nyereményt.

Továbbá több más mellék-nyeremény a kiállító által ajándékozott kiállítási tárgyakban.

Egy sorsjegy ára 50 krajczár.

Elárusítások átvétele eszközölhető, a pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzleténél:

Budapest. Dorottya-utca 1. sz.

Egyes sorsjegyek megrendelésénél posta költségre 15 kr. küldendő.

A cs. kir. szab. osztrák államvaspálya társaság budapesti pályaudvarán levő közraktárak gondnoksága

magára vállalja:

1. A raktározásra szánt javak be- és kitarozását.
  2. A raktározó arukkal szükséges kezeléseket pontos és gondos ellátását.
  3. A betárazott javak tűzkar elleni biztosítását.
  4. A vasutal érkező, betárazásnak szánt árukat terhelő szállítási díjak, vámok, adók, elő- és utánvételek, előleges kifizetést, mely illetékek a fekbér és egyéb terhekkel együtt, csak az áru kitarozásánál szedtetnek be.
- A közraktárakba betárazott javak, a legjutányosabb feltételek mellett előlegezettek; egyúttal a közevetvám és további szállítás díjkülföldi visszatérítésénél a legelőnyösebb kedvezményekben részesülnek.
- Bővebb felvilágosítás készségesen adatik, valamint üzleti rendtartás és árszabás kívánatra beküldetik.

A cs. kir. szab. osztrák államvaspálya társaság budapesti pályaudvarán levő KÖZRAKTÁRAK GONDNOKSÁGA.

Az eredeti Singer-varrógépek

ismét fényes bizonyosságát adták czélszerűségüknek, a mint azt a forgalom emelkedése is tanúsítja, mert a múlt évben

több mint fél millió

vagyis 561.306 db. eredeti Singer-gép árusítottatott el, mely több mint egy harmadát teszi a világ összes varrógép-gyártmányának. Jóság és munkaképessége ezen gépeknek, valamint czélszerű szerkezete, melyek által ezek folytonosan tökélyesbítettnek, tették ezen rendkívüli eredményt lehetővé és az eredeti Singer-varrógépeket egy a háztartás, mint mindennemű iparos czéla a legkedveltebb varrógéppé a világon. Ezen gépek jelenleg az újonnan

módosított állvánnyal

szállítatnak, melyeknek előnye mindennek fölött az, hogy az előbbi, könnyen megkopó és lármás járásu aljaknál zajtalanabb s könnyebb járásuak s megkopásnak kitéve nincsenek; — kezeletük pedig gyengébb alkotásu vagy idősebb egyéneknek sem káros.

Eredetiek: ha a gépek az itt látható gyári jegyet a gép karján s állvánnyal viselik.

Ugyanezek teljes jótállás mellett gyári-áron s heti egy forint törlesztés mellett árusítottatnak el.

Neidlinger G. Debreczen, piacz-utca 2145. sz. a.

Árlejtési hirdetmény.

A magyar királyi debreczeni állami méntelep

Eperjes, Debreczen és Turia-Remetei osztályaiban elhelyezett katonai legénység, valamint az ugyancsak lévő ménállomány részére folyó évi november hó 1-től 1883. évi október hó végéig szükségelendő

takarmány és élelmi czikkek,

u. m. kenyér, zab, széna, alom-szalma, ágy-szalma, kemény tűzifa és petróleum biztosítása végett:

1882. évi augusztus hó 17-én a debreczeni osztály részére d. e. 10 órakor az itteni méntelep számírodájában,

1882. augusztus hó 21-én az eperjesi osztály részére d. e. 10 órakor az eperjesi ménteleposztály irodájában, és

1882. évi augusztus hó 24-én a turia-remetei osztály részére d. e. 10 órakor Ungvárt a városházánál írásbeli zártajánlati árlejtés fog tartatni.

A szállítási szerződések, illetve feltételek a helybeli méntelep számvevő irodájában, az eperjesi ménteleposztály irodájában és Ungvár város kapitányságánál megtekinthetők.

Debreczeni állami méntelep-parancsnokság.